

Dinsdag 25 juli 1916 – ochtendeditie

Het wekelijks officieel Belgisch communiqué van 15-21 juli meldt: Het vuur van onze artillerie en loopgraafmortieren was in de afgelopen week gericht tegen de vijandelijke werken voor onze sector van Steenstrate en Boezinge en voornamelijk op de sluis van Het Sas.

Een gunstige onderneming tegen een vijandelijk werk ten oosten van de IJzer nabij paal 16 stelde ons in staat gevangenen te maken. Op het gehele front heerste de gewone bedrijvigheid der artillerie. Bijna dagelijks worden bommen geworpen, vooral in de streek van Boezinge.

Dinsdag 25 juli 1916 – avondeditie

Berlijn, 25 juli. Naar uit Brussel gemeld wordt, hebben Scandinavische politici, die een studiereis door België en Duitsland doen, zich zeer voldaan uitgelaten over de indrukken, die zij in Duitsland hebben opgedaan. Diepe indruk heeft op hen vooral gemaakt het bezoek aan het gevangenenkamp van Stendal, waarvan zij de inrichting in alle opzichten voorbeeldig noemen. De afgevaardigde ds. Hallen zegde, dat hij geheel alleen met Franse en Belgische soldaten heeft mogen spreken. Dezen zegden hem, dat het hun goed ging en zij over niets te klagen hadden. De bezoekers hebben het eten geproefd en vonden het goed. Wat de beweerde slechte behandeling van gevangenen in Duitsland betreft, alle heren hebben eenstemmig verklaard, dat ze aan die laster nooit geloof geschonken hadden. Thans konden zij die echter uit eigen ondervinding weerleggen; en ze zouden niet zwijgen.

In De Vlaamsche Gedachte, het op ongeregelde tijden verschijnende tijdschriftje van L. Picard, treffen wij een artikel aan van de

Antwerpenaar H. Valk over “de huidige Vlaamse strijd en het parlementaire regime.”

Door de passieven wordt beweerd, zegt de schrijver, dat in deze tijd een werkdadig optreden van de Vlaamsgezinden tegenover de Belgische regering niet mogelijk is. De argumenten, waarop zij steunen om dit te bewijzen, zijn de volgende:

1. De regering is op dit ogenblik machteloos. Het Parlement verkeert in de onmogelijkheid om te zetelen en het kan dus de politieke daden van het kabinet niet bekrachtigen en goedkeuren;
2. Doordat dit zo is, is het aan de koning zelf in geen dele toegelaten, naar de grondregels van ons publiek recht, een verklaring ten aanzien van de Vlaamse kwestie af te leggen; het ministerie in zijn hoedanigheid van bemiddelaar tussen het parlement en de koning – “The ministers are king and the parliament kingmaker” – zou van een dusdanige verklaring de verantwoordelijkheid niet op zich kunnen nemen en het wordt door het staatsrechtelijk principe van de ministeriële verantwoordelijkheid verboden, dat de koning een verklaring aflegt, die niet in overeenstemming is met de wil van het kabinet.

Valk bestrijdt in zijn artikel deze argumenten en komt tot de volgende slotsom:

1. Het argument dat, bij ontstentenis van het parlement, de regering machteloos zou zijn, en niet in rechte bevoegd om een openbare verklaring ten aanzien van de Vlaamse kwestie af te leggen, gaat niet op. Want het principe van de soevereiniteit van de wetgevende macht – zij alleen bezit in de parlementaire monarchie het “résidu de souveraineté – is er een, dat in de

huidige omstandigheden niet toepasselijk is. Moest men zich aan de theorie van het parlementarisme “sensu stricto” houden, dan zouden alle politieke daden van de regering op dit ogenblik de wettelijke sanctie ontberen.

Waar de parlementaire controle over regeringszaken ontbreekt, treedt in haar plaats de publieke opinie. Hoe moeilijk het ook valt, in deze tijd haar stem te doen horen, het is een noodzakelijkheid, welke er een juridisch principe van maakt, dat de bewuste staatsburgers ze doen horen. Zonder die voorshands enige controle gaat de inhoud van het begrip der werkelijk nationale soevereiniteit mee verloren.

2. Zelfs, indien het ministerie niet bevoegd of niet geneigd zou zijn tot de politieke handeling om ten opzichte van de Vlaamse kwestie positie te nemen, dan nog zou het geenszins in strijd zijn met ons stellig Belgisch staatsgerecht, dat de actieve flaminganten zich tot de koning zouden wenden, als tot de opperste scheidsrechter, om hem dringend te verzoeken, in het openbaar te verklaren, dat en op welke wijze in de toekomst het Vlaamse recht zal bevestigd en bekrachtigd worden.